

Standardi 4.4d

Likviditeettiriskin hallinta

Määräykset ja ohjeet

Miten luet standardia

Standardi on aihealueittainen määräysten ja ohjeiden kokonaisuus, joka velvoittaa tai ohjaa valvottavia ja muita rahoitusmarkkinoilla toimivia, osoittaa valvojan tavoitteena olevan laatutason ja näkemyksen hyvästä menettelytavasta sekä perustelee sääntelyä.

Standardissa esitetyt päivämäärät:

- **Annettu**
Finanssivalvonta on tehnyt päätöksen ko. kappaleen antamisesta.
- **Voimaan**
Kappale on astunut voimaan.

Standardin jokaisella kappaleella on oma marginaali-merkintänsä:

- **Normi:** Viittaus voimassa olevaan lain tai asetuksen säännökseen.
- **Sitova:** Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuutensa nojalla antama velvoittava määräys valvottavalle tai muulle rahoitusmarkkinoilla toimivalle.
- **Suositus:** Finanssivalvonnan suositusluonteinen toimintaohje valvottavalle tai muulle rahoitusmarkkinoilla toimivalle.
- **Soveltamisohje/-esimerkki:** Normiin, Sitovaan tai Suositukseen liittyvä käytännön soveltamisohje tai – esimerkki. Viittaus Finanssivalvonnan standardiin tai standardin osaan.
- **Perustelu:** Avaa sääntelyn ja säännösten tarkoitusta, tavoitteita ja taustaa.

Finanssivalvonnan standardit ovat luettavissa osoitteessa www.finanssivalvonta.fi.

SISÄLLYSLUETTELO

1	Soveltaminen	5
2	Tavoitteet	6
3	Kansainvälinen viitekehys	7
4	Normiperusta	8
5	Likviditeettistrategia	11
5.1	Likviditeettistrategia	11
5.2	Rahoituksen lähteiden hajautus	12
6	Likviditeettiriskin hallinnan ja valvonnan järjestäminen	14
6.1	Hallituksen vastuut	14
6.2	Toimitusjohtajan ja muun ylimmän johdon vastuut	15
6.3	Likviditeettiriskin hallinnan järjestäminen valvottavan konsernissa	16
7	Likviditeettiriskin hallinnan menetelmät	17
7.1	Riskien tunnistaminen	17
7.1.1	<i>Taseen varoihin ja velkoihin liittyvät kassavirrat</i>	18
7.1.2	<i>Taseen ulkopuolisiin eriin liittyvä likviditeettiriski</i>	18
7.1.3	<i>Valuuttamääräinen toiminta</i>	19
7.2	Mittaamismenetelmät	19
7.3	Riskin rajoittaminen	21
7.4	Seurantajärjestelmät	21

7.5	Päivänsisäisen likviditeettiriskin hallinta	22
8	Likviditeettireservi	24
8.1	Yleistä likviditeettireservistä	24
8.2	Stressitestit	25
8.3	Likviditeettireservin koostumus	26
8.4	Vakuuksien hallinta	27
9	Varautumistoimenpiteet	29
9.1	Tulevaisuuden skenaariot	29
9.1.1	<i>Stressitestausta</i>	29
9.1.2	<i>Skenaariot ja oletukset</i>	29
9.1.3	<i>Testaustulosten käyttö johtamisessa</i>	30
9.2	Jatkuvuussuunnitelma	31
9.2.1	<i>Suunnitelman rakenne ja vastuiden määrittely</i>	31
9.2.2	<i>Tiedottaminen</i>	32
9.2.3	<i>Suunnitelman laadinta</i>	32
9.2.4	<i>Suunnitelman testaus ja ylläpito</i>	33
10	Tietojen julkistaminen	34
11	Raportointi Finanssivalvonnalle	36
12	Lisätiedot	37

1

SOVELTAMINEN

*Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010*

(1) Tämä standardi käsittelee likviditeettiriskin hallinnan keskeisiä periaatteita sekä likviditeettiriskin hallinnan järjestämistä. Standardia sovelletaan seuraaviin yhteisöihin:

- luottolaitokset
- sijoituspalveluyritykset, joihin sovelletaan sijoituspalveluyrityksistä annetun 46 §:n mukaisesti luottolaitostoiminnasta annetun lain (LLL) 5 ja 6 luvun säännöksiä
- rahastoyhtiöt, jotka harjoittavat sijoitusrahastolain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua toimintaa
- luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten omistusyhteisöt
- talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö
- ulkomaisten luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten Suomessa toimivat sivuliikkeet

*Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010*

(2) Ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivuliikkeen maksuvalmiudesta säädetään LLL 166 m §:ssä. Finanssivalvonta valvoo ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliikkeen maksuvalmiutta yhteistyössä kotivaltion valvontaviranomaisen kanssa.

*Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010*

(3) Lisäksi sitoviksi merkityt kappaleet velvoittavat rahoitusalan painotteisten rahoitus- ja vakuutusryhmittymien omistusyhtiöitä.

*Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010*

(4) Standardissa käytetään jäljempänä yleisnimitystä valvottava kaikista standardin soveltamisalaan kuuluvista yhteisöistä.

*Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010*

(5) Likviditeettiriskin hallintaa järjestettäessä tulee noudattaa myös Finanssivalvonnan rahoitussektorin määräyskokoelman Vakavaraisuus ja riskien hallinta –pääjaksoon kuuluvia standardeja 4.1 Sisäisen valvonnan järjestäminen sekä 4.2 Valvottavan vakavaraisuuden hallinta.

2 TAVOITTEET

*Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010*

(1) Tässä standardissa käsitellään likviditeettiriskin hallinnan keskeisiä periaatteita ja likviditeettiriskin hallinnan järjestämistä. Yksittäisen valvottavan rahoitusaseman muutoksella voi olla merkittäviä vaikutuksia koko rahoitusjärjestelmän vakauden kannalta. Rahoitusjärjestelmän maailmanlaajuinen kriisi on entisestään korostanut poikkeustilanteita ennakoivan ja kaikkea valvottavan toimintaa kattavan likviditeettiriskin hallinnan merkitystä.

*Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010*

(2) Standardin sitovia määräyksiä tulee soveltaa myös sijoituspalveluyrityksiin. Finanssikriisin taustalla oleva johdannaistuotteiden käyttö ja arvopaperistaminen ovat lisänneet investointipankki- ja talletuspankkitoiminnan välisten kytkösten merkitystä. Markkinoiden kannalta merkittävien sijoituspalveluyritysten rahoituksen saatavuuden heikkenemisellä voi olla merkittäviä tartunta-vaikutuksia pankki- ja sijoituspalvelusektorin välillä.

*Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010*

(3) Valvottavan kaikkiin toimintoihin ja sitoumuksiin voidaan katsoa sisältyvän niiden likviditeettiasemaan vaikuttavia tekijöitä. Tehokkaalla likviditeettiaseman hallitsemisella valvottavan tulee pyrkiä varmistamaan, että se pystyy täyttämään ulkoisista ja muista markkinoilla toimijoista riippuvaisista tekijöistä riippumatta maksuvelvoitteensa.

*Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010*

(4) Likviditeettiriskin hallintaa ja valvontaa koskevan Finanssivalvonnan sääntelyn tavoitteena on:

- varmistaa, että valvottavilla ja niiden konsolidointiryhmään kuuluvilla yrityksillä on toimintansa luonteeseen ja laajuuteen nähden riittävät toiminnot likviditeettiriskin tunnistamiseen, mittaamiseen, rajoittamiseen, seurantaan ja valvontaan osana liiketoiminnan riskien kokonaishallintaa ja -valvontaa
- varmistaa, että valvottavan likviditeettiriskiä koskeva johtamisinformaatio on luotettavaa ja oikeaa sekä
- välittää tietoa siitä, mihin asioihin Finanssivalvonta valvonnassaan kiinnittää huomiota ja mitä se edellyttää valvottaviltaan.

3

KANSAINVÄLINEN VIITEKEHYS

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(1) Tämä standardi pohjautuu pääosin Baselin pankkivalvontakomitean ja Euroopan pankkivalvojien komitean (CEBS) antamiin suosituksiin.

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(2) CEBS julkaisi syyskuussa 2008 suosituksensa likviditeettiriskin hallinnalle ja valvonnalle osana vastauksessaan Euroopan komission neuvonantopyyntöön.¹ CEBS on julkaissut joulukuussa 2009 edellä mainittujen suosituksiin liittyen tarkemman ohjeen likviditeettireservistä (Liquidity Buffers & Survival Periods).²

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(3) Standardissa on otettu huomioon ne likviditeettiriskin hallintaa koskevat periaatteet, jotka sisältyvät seuraaviin Baselin pankkivalvontakomitean julkaisuihin:

- Principles for Sound Liquidity Risk Management and Supervision, syyskuu 2008
- Liquidity Risk: Management and Supervisory Challenges, helmikuu 2008
- Core Principles for Effective Banking Supervision ja Core Principles Methodology, lokakuu 2006

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(4) Lisäksi standardissa on huomioitu seuraavat julkaisut

- Joint Forumin työryhmän Working Group on Risk Assessment and Capital julkaisu The management of liquidity risks in financial groups (toukokuu 2006)
- IOSCO:n (International Organization of Securities Commission) Sound Practices for the Management of Liquidity Risks at Securities Firms (toukokuu 2002)

¹ Second part of CEBS's Technical Advice to the European Commission on Liquidity Risk Management (jatkossa CEBS Advice)

² jatkossa CEBS Liquidity Buffer Guideline

4

NORMI PERUSTA

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(1) Riskienhallintaa koskeva kansallinen sääntely perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2009/111/EY direktiivien 2006/48/EY, 2006/49/EY ja 2007/64/EY muuttamisesta keskuslaitoksiin kuuluvien pankkien, tiettyjen omien varojen erien, suurten riskikeskittymien, valvontajärjestelyjen ja kriisinhallinnan osalta, liite V; EUVL N:o L 302, 17.11.2009, s.97.

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(2) Likviditeettiriskin hallinnasta säännellään kansallisesti

- LLL (121/2007) 49 §:n 1 momentissa, joka sisältää yleissäännöksen riskienhallinnasta. Luottolaitoksen konsolidointiryhmän emo- ja tytäryrityksiä koskeva vastaava säännös sisältyy lain 74 §:ään
- LLL 52 §:ssä, jossa säädetään yleisestä maksuvalmiusvaatimuksesta
- LLL 166 m §:n 2 momentissa, joka koskee ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevaa sivuliikettä
- sijoituspalveluyrityksistä annetun lain (922/2007) 46 §:n 1 momentissa, jonka mukaan LLL:n 49 ja 52 §:iä sovelletaan myös lainkohdassa tarkoitettuihin sijoituspalveluyrityksiin
- ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa annetun lain (580/1996) 15 §:n 1 momentissa, joka koskee ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen Suomessa olevan sivuliikkeen maksuvalmiutta
- sijoitusrahastolain (48/1999) 6 §:n 5 momentissa, jonka mukaan rahastoyhtiön, joka harjoittaa lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua toimintaa, on täytettävä sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 46 §:n 1 momentissa säädetyt vaatimukset
- sijoitusrahastolain 30a §:n 1 momentissa, joka sisältää sisäistä valvontaa ja riittäviä riskienhallintajärjestelmiä koskevat vaatimukset

- sijoitusrahastolain 30b §:ssä, jonka mukaan sijoitus- ja rahoitusneuvontaa tai osuuksien säilytys- ja hoitopalveluja tarjoavan rahastoyhtiön maksuvalmiuden on oltava toimintaan nähden riittävällä tavalla turvattu
 - talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain (599/2010) 18 §:ssä, jossa on yleissäännös maksuvalmiuden turvaamisesta
- talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain (599/2010) 18 §:ssä, jonka mukaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan on täytettävä luottolaitostoiminnasta annetun lain 49 §:ssä asetetut vaatimukset.
- rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain (699/2004) 16 §:ssä, jossa on yleissäännös riskienhallinnasta

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(3) Finanssivalvonnan tässä standardissa antamat velvoittavat määräykset perustuvat seuraaviin lainkohtiin:

- luottolaitostoiminnasta annetun lain 93 §:n 1 momentin nojalla Finanssivalvonta voi antaa luottolaitosdirektiivin (2006/48/EY) täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat määräykset LLL:n 5 luvussa säädettyjen vaatimusten soveltamisesta.
- sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 46 §:n 1 momentista ja sijoitusrahastolain 6 §:n 5 momentista seuraa, että LLL 49 §:n ja LLL 52 §:n soveltamisesta LLL 93 §:n 1 momentin nojalla annetut Finanssivalvonnan määräykset velvoittavat myös mainituissa lainkohdissa tarkoitettuja sijoituspalveluyrityksiä, sijoituspalveluyritysten omistusyhteisöjä ja rahastoyhtiöitä
- talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain (599/2010) 18 §:stä seuraa, että LLL 49 §:n soveltamisesta LLL 93 §:n 1 momentin nojalla annetut Finanssivalvonnan määräykset velvoittavat myös mainituissa lainkohdissa tarkoitettuja talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisöä.
- sijoitusrahastolain 30 a §:n 3 momentin nojalla Finanssivalvonta voi antaa määräyksiä rahastoyhtiön riskienhallintajärjestelmille ja muulle sisäiselle valvonnalle sekä luotettavalle hallinnolle asetettavista vaatimuksista.
- rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 16 §:n nojalla Finanssivalvonta voi antaa ryhmittymän emoyritykselle määrä-

yksiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä luotettavaa hallintoa koskevista vaatimuksista.

5

LIKVIDITEETTISTRATEGIA

5.1 Likviditeettistrategia

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(1) Valvottavalla on oltava hallituksen hyväksymä likviditeettistrategia sekä tarkemmat toimintaohjeet, prosessit ja järjestelmät likviditeettiriskin tunnistamista, mittaamista, hallintaa ja valvontaa varten. Strategiassa on luotava yleiset puitteet riskinhallinnan järjestämiselle sekä kuvattava valvottavan pitkän aikavälin linjaus riskinottohalukkuuden suhteen.³

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(2) Likviditeettiriskin hallintaan kuuluvien strategioiden, toimintaohjeiden, prosessien ja järjestelmien laadinnassa ja suunnittelussa on otettava huomioon valvottavan liiketoiminta-alueet, toimintayksiköt sekä käytetyt valuutat.⁴

Normi

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(3) Ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivuliikkeen on esitettävä Finanssivalvonnalle vaadittaessa luottolaitoksen hallituksen tai vastaavan toimielimen hyväksymät maksuvalmiuden hallintaa koskevat yleiset periaatteet, joista ilmenevät sivuliikkeen maksuvalmiuden järjestämisestä ja valvontaa koskevat seikat.⁵

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(4) Likviditeettiriskin hallinta sisältää myös päivänsisäisen likviditeetin hoidon sen varmistamiseksi, että valvottavalla on riittävän kokoinen likviditeetti-reservi.⁶

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(5) Valvottavan likviditeettistrategian ja valvontamenetelmien on oltava oikeassa suhteessa valvottavan toiminnan laajuuteen ja monimuotoisuuteen sekä riskiprofiiliin ja hallituksen vahvistamaan riskinottohalukkuuteen, josta on tiedotettava kaikille merkittävälle liiketoiminta-alueille valvottavassa.⁷

³ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 14 kohta

⁴ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 14 kohta

⁵ LLL 166 m §:n 2 momentti

⁶ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 14 kohta

⁷ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 14a kohta; CEBS Advice suositus 1

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(6) Riskinottohalukkuuden määrittämisessä on syytä ottaa huomioon normaalin toimintaympäristön lisäksi pitkäaikaisen markkinahäiriön toiminnalle asettamat vaatimukset. Strategiaa on päivitettävä säännöllisesti ja aina merkittävien muutosten sitä edellyttäessä.⁸

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(7) Strategiaan ja toimintaohjeisiin tulee kuulua riittävät likviditeettiin liittyvien kustannusten, hyötyjen ja riskien kohdentamismenetelmät.⁹

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(8) Valvottavan tulisi ottaa huomioon likviditeetin hoitoon liittyvät kustannukset, hyödyt ja riskit kaikkien liiketoimintojen osalta tuotteiden hinnoittelussa, toiminnan tuloksellisuuden mittaamisessa sekä uuden tuotteen tai palvelun hyväksymismenettelyn yhteydessä. Likviditeettiriskin hallintaan liittyvien kustannusten, hyötyjen ja riskien arvioinnissa tulee ottaa huomioon lyhyen ja pitkän tähtäimen sekä välilliset kustannukset, eri tase-erien ominaisuudet markkinalikviditeettiriskin suhteen sekä muut olennaiset tekijät kuten rahoituslähteiden saatavuuden varmuus.¹⁰

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(9) Kustannusten ja hyötyjen allokoinnissa eri liiketoiminta-alueille tulee huolehtia siitä, että johdon käyttämät kannustejärjestelmät eivät ole ristiriidassa valvottavan likviditeettistrategian mukaisen riskinottohalukkuuden kanssa.¹¹

5.2 Rahoituksen lähteiden hajautus

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(10) Valvottavan käytettävissä olevien rahoituksen lähteiden on oltava riittävän monipuolisesti hajautettu ja rahoituksen tulee jakautua riittävän eripituisiin maturiteetteihin. Valvottavan on arvioitava säännöllisesti rahoituksen hankkimista koskevan suunnitelman toteutumista sekä seurattava saatavuuteen vaikuttavia tekijöitä.¹²

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(11) Valvottavan tulee välttää liiallista riippuvuutta keskuspankkirahoituksesta pääasiallisena likviditeetin lähteenä. Valvottavan tulee myös seurata suuria keskittymiä ja pyrkiä hajauttamaan likvidit varat esimerkiksi liikkeeseenlaskijan, maturiteetin ja valuutan mukaan. Varojen hajauttamisen tärkeys korostuu vähemmän likvidien varojen kohdalla.

Suositus

Annettu: 9.12.2010

(12) Valvottavan on suhteutettava rahoituksen hajauttamiseen liittyvät tavoitteensa muuhun talouden suunnitteluprosessiin. Rahoituksen saatavuuteen

⁸ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 21 kohta

⁹ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 14 kohta

¹⁰ CEBS Advice suositus 2

¹¹ CEBS Advice suositus 2

¹² Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 18 kohta; CEBS Advice suositus 17

Voimaan: 31.12.2010

liittyvässä suunnittelussa on otettava huomioon markkinaolosuhteiden vaikutus rahoituksen eri lähteiden käytettävyyteen.

Soveltamisohje

Annettu: 9.12.2010

Voimaan: 31.12.2010

(13) Rahoituksen monipuolisuuden turvaamiseksi valvottava voi asettaa likviditeettiriskin hallintaan liittyviä rajoja yksittäiselle tallettajalle tai tallettajatyypille, toiminnan alueelliselle ulottuvuudelle, vakuudellisen ja vakuudettoman rahoituksen väliselle suhteelle sekä käytetyille rahoitusinstrumenteille ja valuutoille.

Suositus

Annettu: 9.12.2010

Voimaan: 31.12.2010

(14) Valvottavan on tarpeen pitää yllä valmiuksia likviditeettistrategian mukaisten rahoitusvälineiden ja rahoituksen lähteiden saatavuuden varmistamiseksi. Valmiuksien ylläpitoon kuuluu, että valvottavan on kohdistettava henkilöresursseja ja varoja järjestelmiin ja prosesseihin, joita eri osamarkkinoiden hyödyntäminen edellyttää. Valvottavan on myös varmistettava, että vaadittava juridinen dokumentaatio ja tietojärjestelmä on järjestetty asianmukaisesti.¹³

Soveltamisohje

Annettu: 9.12.2010

Voimaan: 31.12.2010

(15) Valvottavan tulee pitää yllä tiiviitä ja toimivia asiakassuhteita tahoihin, joiden käyttäytymisestä valvottavan likviditeettitilanne on merkittävässä määrin riippuvainen. Valvottavan on pyrittävä arvioimaan normaalien rahoituslähteiden luotettavuus yleisessä markkinahäiriötilanteessa sekä valvottavan oman luottokelpoisuuden ja luotettavuuden joutuessa kyseenalaiseksi.

Soveltamisohje/-esimerkki

Annettu: 9.12.2010

Voimaan: 31.12.2010

(16) Valvottavan on tunnistettava rahoituksen lähteet, joiden avulla se arvioi pystyvänsä selviytymään vakavista markkinahäiriöistä ja valvottavaa erityisesti kohtaavasta likviditeettiongelmasta. Valvottavan on otettava huomioon ainakin seuraavassa luetellut rahoitustilanteen parantamiseksi käytettävät keinot riippuen häiriötilanteen luonteesta, vakavuudesta ja kestosta sekä arvioitava ja testattava säännöllisesti niiden toimivuutta¹⁴:

- talletusten kasvattaminen
- vastuiden maturiteetin pidentäminen
- uusien velkainstrumenttien liikkeeseenlasku
- konsernin sisäiset varojen siirrot
- uudet pääomaemissiot
- saatavien arvopaperistaminen
- hyvien likvidien varojen myynti tai repokauppa
- luottofasiliteettien käyttöönotto
- keskuspankkirahoitus

¹³ CEBS Advice suositus 5

¹⁴ CEBS Advice suositus 8

6

LIKVIDITEETTIRISKIN HALLINNAN JA VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN

6.1 Hallituksen vastuut

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(1) Hallituksen on hyväksyttävä likviditeettistrategia ja likviditeettiriskin hallintaan ja valvontaan liittyvät yleiset periaatteet.¹⁵

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(2) Hallituksen on arvioitava säännöllisesti likviditeettistrategiaa ja päivitettävä sitä valvottavan liiketoimintasuunnitelman, taloudellisen tilan ja rahoitusaseman vaatimusten mukaisesti sekä toimintaympäristön merkittävien muutosten yhteydessä.¹⁶

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(3) Hallituksen on varmistettava, että toimitusjohtaja ja muu ylin johto noudattavat likviditeettistrategiaa sekä riskien hallinnan ja valvonnan periaatteita. Hallituksen on arvioitava säännöllisesti riskienhallinnan ja valvonnan tasoa.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(4) Hallituksen on varmistettava, että toimitusjohtajalla, muulla ylimmällä johdolla sekä likviditeettiriskin hallinnasta ja valvonnasta vastuussa olevalla henkilöstöllä on tarvittava asiantuntemus ja käytössään järjestelmät likviditeettiriskin kaikkien ilmenemismuotojen mittaamista ja seurantaa varten.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(5) Hallituksen on huolehdittava, että se saa ajantasaista tietoa valvottavan likviditeettiasemasta sekä toteutuneista tai odotettavista olevista likviditeettiin liittyvistä ongelmista ja häiriöistä.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(6) Hallituksen saaman raportoinnin tulee sisältää tietoa ainakin seuraavista seikoista:¹⁷

- rahoituskustannusten kehitys
- rahoitusvajeen kehitys
- rahoituslähteiden keskittymät

¹⁵ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 2 ja 14 kohta

¹⁶ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 2 ja 14 a kohta

¹⁷ likviditeettireservistä tarkemmin standardin luvussa 8

- merkittävät ja toistuvat limiittien ylitykset
- merkittävät muutokset likviditeettireservin koossa ja koostumuksessa
- mahdollinen vaihtoehtoisten rahoituslähteiden ehtyminen

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(7) Hallituksen on varmistettava, että toimitusjohtaja ja muu ylin johto ryhtyvät häiriöiden johdosta vaadittaviin korjaaviin toimenpiteisiin.

6.2 Toimitusjohtajan ja muun ylimmän johdon vastuut

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(8) Toimitusjohtaja ja muu ylin johto vastaavat hallituksen vahvistaman likviditeettistrategian käytännön toteuttamisesta ja likviditeettiriskin hallinnan järjestämisestä osana valvottavan sisäistä valvontaa.¹⁸

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(9) Toimitusjohtajan ja muun ylimmän johdon tehtävänä on hyväksyä riskin tunnistamisessa, mittaamisessa, seurannassa ja valvonnassa sekä riskin rajoittamisessa käytettävät menetelmät.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(10) Toimitusjohtajan ja muun ylimmän johdon on määriteltävä likviditeettiriskin hallintaan ja valvontaan liittyvien yksiköiden, toimielinten ja henkilöiden vastuut siten, että työtehtävät on riittävästi eriytetty toisistaan eturistiriitalanteiden torjumiseksi.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(11) Toimitusjohtajan ja muun ylimmän johdon on huomioitava lakiin, viranomaismääräyksiin tai toiminnallisiin rajoituksiin perustuvat esteet varojen siirtämiselle eri liiketoimintayksiköiden tai valtioiden välillä.¹⁹

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(12) Toimitusjohtaja ja muu ylin johto vastaavat siitä, että valvottavan henkilökunta on tietoinen likviditeettistrategian sekä riskien valvonnan keskeisistä periaatteista. Kaikkien likviditeettitilanteen kannalta keskeisten liiketoimintayksiköiden on tunnettava hyvin likviditeettistrategia ja riskien valvonnan periaatteet ja menetelmät. Likviditeettiriskin hallinnasta vastuussa olevien henkilöiden on oltava säännöllisessä yhteydessä markkinatilannetta seuraavaan henkilöstöön ja muihin olennaista markkinatietoa omaaviin henkilöihin.²⁰

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(13) Toimitusjohtajan ja muun ylimmän johdon on seurattava rahoitusmarkkinoiden tapahtumia ja kehityssuuntauksia, joilla voi olla mahdollisesti merkittäviä ennakoimattomia tai monitahoisia vaikutuksia likviditeettiriskin hallintaan.

¹⁸ CEBS Advice suositus 1

¹⁹ CEBS Advice suositus 4

²⁰ CEBS Advice suositus 4

6.3 Likviditeettiriskin hallinnan järjestäminen valvottavan konsernissa

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(14) Valvottavan likviditeettiriskien valvonta on järjestettävä siten, että se kattaa konsernitason riskienhallinnan lisäksi riskit konserniin kuuluvissa yksittäisissä juridisissa yksiköissä mukaan lukien sivuliikkeet. Päätettäessä riskienvalvontajärjestelmän keskittämisestä tai hajauttamisesta valvottavan on otettava huomioon kaikkien liiketoimintayksiköiden merkitys likviditeettiriskin kannalta.²¹

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

15) Riskienvalvonnan tulee perustua realistisiin oletuksiin likvidien varojen ja vakuuksien siirrettävyydestä. Valvottavan on arvioitava ulkoisten tekijöiden kuten lainsäädännön, viranomaismääräysten sekä verotusnäkökohtien lisäksi valvottavan sisäisten rajoitteiden vaikutukset varojen ja vakuuksien vapaalle siirrettävyydelle konserniin kuuluvien yksiköiden välillä. Valvottavan on otettava huomioon tarpeelliset käytännön järjestelyt siirtojen suorittamiseksi sekä odotettavissa olevat viiveet. Valvottavalla tulisi olla valmiina menettelytavat varojen ja vakuuksien siirtämiselle konserniin kuuluvan yksikön tukemiseksi.²²

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(16) Riskienhallinnan järjestämisessä on huolehdittava, että likviditeettiriskiin kohdistuvat riskienhallinnan arviointitoiminto, säännösten noudattamisen varmistamisesta vastaava toiminto (compliance) ja sisäisen tarkastuksen toiminto ovat riippumattomia liiketoiminnoista.²³

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(17) Valvottavan on varmistettava, että sen organisaatiossa on tarpeellinen asiantuntemus kaikkien sen toimintapiiriin kuuluvien valtioiden toimintaympäristön erityispiirteistä, joilla voi olla vaikutusta likviditeettiriskiin. Tällaisia seikkoja ovat muun muassa ongelmapankkeja koskeva sääntely, talletus-suojajärjestelmä sekä keskuspankkirahoituksen ehdot.²⁴

²¹ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 2 ja 14 kohta

²² CEBS Advice suositus 4

²³ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 2 ja 14 kohta: CEBS Advice suositus 3

²⁴ CEBS Advice suositus 3

7

LIKVIDITEETTIRISKIN HALLINNAN MENETELMÄT

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(1) Valvottavalla on oltava toimiva prosessi likviditeettiriskin tunnistamista, mittaamista, seuranta ja valvontaa varten. Valvottavan on pystyttävä arvioimaan kattavasti taseen varoihin ja velkoihin sekä taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin liittyvät kassavirrat eri aikajänteillä sekä mahdolliset maineriskin vaikutukset likviditeettiasemaan.²⁵

7.1 Riskien tunnistaminen

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(2) Valvottavan on tunnistettava kaikissa juridisissa yksiköissä ja toiminnoissa toiminnan kannalta merkittävät likviditeettiriskit.²⁶

Perustelu

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(3) Valvottavan likviditeettitarpeet ja likviditeetin lähteet riippuvat merkittävästi valvottavan liiketoiminnasta ja tuotevalikoimasta, taseen rakenteesta sekä tase-erien maturiteettirakenteesta. Valvottavan on arvioitava kaikkien merkittävien tase-erien ja taseen ulkopuolisten erien mukaan lukien johdannaisten ja muiden vastuusitoumusten vaikutus likviditeettiriskiin.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(4) Valvottavan tulisi ottaa huomioon rahoitusriskin ja markkinalikviditeettiriskin väliset vuorovaikutukset. Valvottavan on myös tunnettava ja otettava huomioon likviditeettiriskin ja muiden riskien väliset yhteydet. Esimerkiksi korko- ja luottoriski, operatiivinen riski ja maineriski voivat vaikuttaa valvottavan likviditeettiasemaan. Valvottavan on seurattava tapahtumia, joilla voi olla vaikutusta markkinoilla yleisesti vallalla olevaan käsitykseen valvottavan taloudellisesta tilasta.

Soveltamisohje/-esimerkki

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(5) Kriisitilanteessa rahamarkkinainstrumentteihin sijoittavat toimijat voivat edellyttää korkeampaa tuottoa riskinotosta tai rahoituksen uusimista aikai-

²⁵ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 15 kohta

²⁶ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 14 kohta

sempaa lyhyemmällä maturiteetilla. Huono markkinalikviditeettitilanne voi vaikeuttaa saatavien myyntiä ja tehdä valvottavan riippuvaisemmaksi rahoitusmarkkinoista. Tällaisissa olosuhteissa omaisuserien myynti epäedullisella hinnalla voi heikentää yleistä luottamusta valvottavaan ja siten mahdollisuuksia hankkia rahoitusta markkinoilta.

7.1.1 Taseen varoihin ja velkoihin liittyvät kassavirrat

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(6) Valvottavan on laadittava likviditeettiriskin hallintaa varten riittävän yksityiskohtaisia kassavirtaennusteita, joissa otetaan huomioon myös valvottavan tärkeimpien vastapuolten odotettavissa oleva toiminta muuttuneissa olosuhteissa.²⁷

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(7) Valvottavan on pyrittävä arvioimaan rahoituslähteiden pysyvyyttä erityisesti markkinahäiriötilanteissa. Valvottavan on otettava huomioon yleisön talletusten pysyvyyteen vaikuttavat tekijät kuten korkotaso, herkkyyys korkojen muutokselle sekä talletussuojan toimivuus. Suurasiakkaiden talletusten osalta valvottavan tulisi arvioida asiakaskohtaisesti rahoituksen todennäköistä uusimista poikkeuksellisissa markkinaolosuhteissa.

Soveltamisesimerkki

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(8) Maksujenvälitystoimintaa harjoittavan valvottavan on otettava huomioon asiakkaan maksusuoritusten vaikutukset talletusten määrään ja luottolimiittien käyttöön.

7.1.2 Taseen ulkopuolisiin eriin liittyvä likviditeettiriski

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(9) Valvottavan on tunnistettava, seurattava ja hallittava taseen ulkopuolisiin eriin ja muihin vastuusitoumuksiin liittyviä kassavirtoja.²⁸

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(10) Valvottavan on arvioitava käyttämättömien luottolimiittien mahdollisen käyttöönoton vaikutuksia ottaen huomioon vastuun luonne ja vastapuolen luottokelpoisuus.

Soveltamisohje/-esimerkki

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(11) Valvottavan on pyrittävä arvioimaan eri sopimuksiin liittyviä likviditeettiasemaan vaikuttavia tapahtumia, joiden johdosta valvottavaa koskevat mahdolliset sitoumukset voivat realisoitua.²⁹ Valvottavan on otettava huomioon, että taloudellisten olosuhteiden huononeminen voi ilmetä annettujen luottolupausten käyttöasteen kasvuna. Lisäksi valvottavan likviditeetin tueksi hankittujen luottolupausten vakuutena olevan takauksen antajan tai rahoitusinstrumentin liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuuden laskeminen voi heikentää valvottavan likviditeettiasemaa.

²⁷ CEBS Advice suositus 13

²⁸ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 15 kohta

²⁹ CEBS Advice suositus 8

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(12) Valvottavan on seurattava sitoumusten koko voimassaoloajan riskejä, jotka aiheutuvat omaisuuserien myyntiin liittyvistä takautumisehdoista tai arvopaperistamiseen liittyvistä järjestelyistä.³⁰

7.1.3 Valuuttamääräinen toiminta

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(13) Valvottavan on otettava huomioon ulkomaan valuuttojen merkitys keskeisissä toiminnoissa ja valuutta-asemista aiheutuvat rajoitukset poikkeustilanteissa.³¹

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(14) Valvottavan on arvioitava ulkomaan valuutan määräinen rahoitustarve ja määriteltävä hyväksyttävät valuuttojen väliset epätasapainot. Epätasapainojen arvioinnissa on otettava huomioon ainakin seuraavat tekijät:

- valvottavan kyky hankkia rahoitusta valuuttamarkkinoilta
- mahdollisuus saada valuuttamääräistä rahoitusta paikallisilta markkinoilta
- mahdollisuus siirtää likviditeettiyljäämää eri valuuttojen, valtioiden ja juridisten yksiköiden välillä.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(15) Valvottavan on arvioitava riskejä, jotka aiheutuvat lyhytaikaisen valuuttamääräisen varainhankinnan käyttämisestä euromääräisen saatavakannan rahoittamiseen ja euromääräisen rahoituksen käyttämisestä valuuttamääräisten saatavien rahoittamiseen. Valvottavan on otettava huomioon valuuttojen nopeiden arvomuutosten vaikutukset likviditeettiasemaan.

7.2 Mittaamismenetelmät

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(16) Valvottavan on sovellettava erilaisia mittaamismenetelmiä arvioidakseen taseen rakennetta sekä likviditeettiriskin odotettavissa olevia muutoksia.³²

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(17) Menetelmien avulla valvottavan on pyrittävä yksilöimään rahoitusaseman haavoittuvuudet eri aikahorisonteilla normaaleissa ja poikkeusolosuhteissa. Valvottavan on suhteutettava tavanomaisiin rahoituksen lähteisiinsä ulosmenevät kassavirrat sekä havaittava poikkeustilanteissa rahoitusvajeet eri aikaväleillä.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(18) Mittausmenetelmät on suhteutettava valvottavan toiminnan laatuun ja monimuotoisuuteen sekä riskitilanteeseen. Mittauksen piiriin tulisi kuulua kai-

³⁰ CEBS Advice suositus 8

³¹ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 14 kohta

³² Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 15 kohta

kista merkittävistä saatavista, velvoitteista, taseen ulkopuolisista eristä ja toiminnoista aiheutuvat kassavirrat ja muut vaikutukset valvottavan likviditeettiasemaan.³³

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(19) Valvottavan on pyrittävä ennakoivasti mittaamaan rahoituksen epätasapainot ja niihin liittyvät riskit. Valvottavan on arvioitava erilaisten skenaarioiden mukaan sekä pääoman että korkojen kassavirrat, joihin liittyvien riskien kattamiseksi valvottavan on pyrittävä varmistamaan rahoituksen saatavuus.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(20) Valvottavan on pyrittävä varmistamaan, että käytetyt kassavirtaennusteet ovat perusteltuja valvottavan toiminnan luonne huomioon ottaen. Ennusteita tulee tarkistaa säännöllisesti. Talletusten, sitoumusten ja taseen ulkopuolisten erien keston ja kassavirtojen epävarmuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota.³⁴

Soveltamisesimerkki

Annettu: 1.1.2010
Voimaan: 31.12.2010

(21) Valvottava voi ottaa käyttöön ennakoivia mittareita, joiden avulla pyritään havaitsemaan likviditeettitilanteen heikkeneminen sekä muutokset rahoitustarpeessa. Toimivan johdon on ryhdyttävä mittareista saatavilla olevien ennusteiden perusteella toimenpiteisiin riskin vähentämiseksi.

Soveltamisesimerkki

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(22) Ns. early warning -indikaattoreita voidaan käyttää muun muassa seuraavien olosuhteiden muutosten seurannassa:

- saatavakannan nopea kasvu
- saatava- tai sitoumuskannan keskittymät
- valuuttojen väliset epätasapainot
- sitoumusten keskimääräinen maturiteetti
- sisäisten limiittien toistuva ylittäminen
- valvottavan taloudellista tilaa kuvaavien tunnuslukujen heikkeneminen
- negatiivinen julkisuuskuva
- luottoluokituksen heikkeneminen
- vähittäis- tai tukkumarkkinarahain hinnan nouseminen
- CDS-spreadien kasvu
- vastapuolten lisävakuutta koskevat vaatimukset
- kirjeenvaihtajapankkien lopetetut tai pienennetyt luottolimitit
- talletuskannan kiihtyvä supistuminen
- talletustodistusten lunastaminen ennen eräpäivää
- sijoitustodistusten vaikeutunut liikkeeseenlasku

³³ CEBS Advice suositus 13

³⁴ CEBS Advice suositus 13

7.3 Riskin rajoittaminen

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(23) Valvottavan on otettava käyttöön erilaisia riskin vähentämiskeinoja kuten limiittejä ja rahoitusaseman tueksi kerättäviä likviditeettireservejä. Riskin vähentämiskeinoja on arvioitava uudelleen säännöllisin väliajoin.³⁵

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(24) Käyttäessään nettoutusjärjestelmiä riskienvähentämiskeinona valvottavan on otettava huomioon järjestelyihin liittyvät juridiset ja muut operatiiviset riskit.³⁶

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(25) Limiittien on oltava mitoitettu valvottavan toiminnan laajuuteen ja luonteeseen, tarjottaviin palveluihin ja tuotteisiin sekä valvottavan toiminnassa käytettyihin valuuttoihin. Limiittejä tulee soveltaa eri liiketoimintayksiköissä normaalin päivänsisäisen likviditeettitilanteen hallitsemiseksi.

Soveltamisohje/-esimerkki

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(26) Limiittejä voidaan asettaa esimerkiksi kassavirtojen kumulatiivisen epätasapainon enimmäismäärälle. Limiitti voi perustua muun muassa arvioihin luottolimiittien ja muiden sitoumusten realisoitumisesta eri aikajänteillä.

7.4 Seurantajärjestelmät

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(27) Valvottavalla on oltava luotettava järjestelmä johdon raportointia ja tiedonkeruuta varten, jonka avulla hallitus sekä toimitusjohtaja ja muu ylin johto saavat ajantasaista ja ennakoivaa tietoa valvottavan likviditeettitilanteesta.³⁷

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(28) Seurannassa käytettävien järjestelmien avulla valvottavan on pystyttävä laskemaan likviditeettiasema kaikissa liiketoiminnan kannalta merkittävässä valuutoissa sekä konserni-, tytäryhtiö- ja sivukonttoritasolla kaikissa maissa, joissa toimintaa harjoitetaan.³⁸

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(29) Seurantajärjestelmien on katettava koko toimintaan liittyvät likviditeettiriskin lähteet mukaan lukien taseen ulkopuoliset erät sekä uudet tuotteet ja palvelut. Johdon saamaa raportointitietoa on käytettävä päivittäisessä riskienvalvonnassa sisäisten ohjeiden, toimintaohjeiden ja limiittien noudattamisen valvomiseksi.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(30) Seurannasta saatavan tiedon on oltava kriisitilanteiden hoitamista varten riittävän yksityiskohtaista ja sen tulee koskea rahoitusasemaan vaikuttavia tekijöitä eri aikajänteillä.

³⁵ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 18 kohta

³⁶ CEBS Advice suositus 7

³⁷ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 14 kohta

³⁸ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 14 kohta

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(31) Toimitusjohtajan ja muun ylimmän johdon on huolehdittava, että valvottavalla on käytössä raportointia varten yhtenäiset säännöt, joissa määritellään hallitukselle, toimitusjohtajalle ja muulle toimivalle johdolle tai muille hallintoelimille toimitettavien raporttien sisältö ja frekvenssi. Valvottavan on myös määriteltävä raporttien laadinnasta vastuussa olevat tahot.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(32) Likviditeettitilanteen kiristymisen ja mahdollisten limiittien ylitysten seuraamiseksi valvottavan on raporteista saatavan tiedon avulla verrattava kulloistakin likviditeettiasemaa asetettuihin limiitteihin. Riskilimiittien ylitysten varalle on oltava ohjeistus, jonka mukaan sääntöjen vastaiset tapaukset käsitellään valvottavan päätöksenteko- ja riskienvalvontaelimissä.

7.5 Päivänsisäisen likviditeettiriskin hallinta

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(33) Valvottavalla on oltava toimiva prosessi päivänsisäisen likviditeettiriskin seuranta ja valvontaa varten.³⁹

Perustelu

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(34) Valvottavan on hallittava päivänsisäistä likviditeettiriskiä ja -positioita pystyäkseen täyttämään maksujenvälitykseen ja selvitystoimintaan liittyvät velvoitteensa. Hallitsemalla tehokkaasti päivänsisäistä likviditeettiriskiä valvottava osaltaan edistää maksujenvälitys- ja selvitysjärjestelmän tehokasta ja häiriötöntä toimintaa. Maksujenvälityksen häiriöt ja toimeksiantojen epäonnistuminen voivat heikentää luottamusta valvottavaan ja edelleen heikentää valvottavan likviditeettitilannetta. Maksujenvälitykseen liittyvät häiriöt voivat lisäksi heikentää valvottavan asiakkaiden kykyä luottojen takaisinmaksuun ja aiheuttaa muutoksia valvottavan tarvitseman rahoituksen määrään ja rakenteeseen.

Perustelu

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(35) Erityisesti maksujenvälitystä ja säilytystoimintaa harjoittavan valvottavan kassavirtojen määrään ja ajoitukseen voi liittyä suuria epävarmuustekijöitä, jotka aiheutuvat valvottavan asiakkaiden maksuliikenteen vaihteluista. Lisäksi kassavirtojen päivänsisäiseen ajoitukseen voi liittyä epävarmuuksia, jotka myös johtuvat asiakkaiden maksuliikenteen ajoituksesta.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(36) Riippumatta siitä käyttääkö valvottava maksuliike- ja selvitystoiminnassa netto- tai bruttoperiaatetta, on sen seurattava tehokkaasti päivänsisäistä likviditeettitilannetta.⁴⁰

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(37) Valvottavan on päivänsisäisen likviditeetin hallinnalla pyrittävä seuraavien tavoitteiden saavuttamiseen:

- Valvottavan on mitattava päivittäisten sisään tulevien ja ulos lähtevi-

³⁹ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 14 kohta

⁴⁰ CEBS Advice suositus 11

en kassavirtojen bruttomääriä sekä pyrittävä ennakoimaan kassavirtojen ajoitusta ja päivän aikana mahdollisesti esiintyvien rahoitusvaikeuksien esiintymistä.⁴¹

- Valvottavan on seurattava jatkuvasti likviditeettitilannetta pystyäkseen arvioimaan lisärahoituksen tarvetta, hallitakseen ulos lähteviä kassavirtoja sekä allokoidakseen päivänsisäistä likviditeettiä valvottavan eri yksiköille ja asiakkaina oleville yrityksille mukaan lukien luotto- ja rahoituslaitokset.
- Valvottavalla on oltava käytännön järjestelyt päivänsisäisen rahoituksen turvaamiseksi.
- Valvottavan on pystyttävä hallitsemaan ja ottamaan käyttöön päivänsisäisen likviditeetin hankkimiseksi tarvittavia vakuuksia.⁴²
- Valvottavan on tehokkaalla eri toimintojen välisellä koordinaatiolla valvottava, että ulos lähtevien kassavirtojen ajoitukset eivät ole ristiriidassa valvottavan toiminnan muiden tavoitteiden kanssa.
- Valvottavalla on oltava jatkuvuussuunnitelmassa määritellyt menettelytavat ja toimintamallit päivänsisäisen likviditeettikriisin varalle. Valvottavan on valmiussuunnitelmassa kiinnitettävä erityistä huomiota niiden likviditeettiongelmien laajuuteen ja esiintymisajankohtaan, jotka aiheutuvat maksujenvälitys- tai selvitystoiminnan häiriöistä.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(38) Valvottavalla on oltava tarvittava ohjeistus, menettelytavat ja järjestelmät edellä olevien tavoitteiden saavuttamiseksi eri markkinalohkoilla ja valuutoissa. Päivänsisäisen likviditeetin hallinnan on vastattava valvottavan liiketoiminnan laatua ja laajuutta. Lisäksi on otettava huomioon, missä laajuudessa valvottava on osallisena maksujenvälitys- ja selvitystoiminnassa sekä toimiiko valvottava kirjeenvaihtaja- tai säilyttäjäpankkina.

⁴¹ CEBS Advice suositus 12

⁴² CEBS Advice suositus 10

8

LIKVIDITEETTIRESERVI

8.1 Yleistä likviditeettireservistä

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(1) Valvottavalla on oltava vapaiden likvidien varojen reservi likviditeettitilanteen nopean ja yllättävän heikentymisen varalta. Reservissä olevien varojen käyttämiselle likviditeettitilanteen tukemiseksi ei tule olla juridisia tai muita operatiivisia esteitä.⁴³

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(2) Likviditeettiriskien hallinnassa on huomioitava lakiin, viranomaismääräyksiin tai toiminnallisiin rajoituksiin perustuvat esteet varojen siirtämiselle eri toiminnan kannalta keskeisten liiketoimintayksikköjen tai valtioiden välillä. Likviditeettireservin sijoittamista koskevan päätöksen tulisi heijastaa valvottavan konsernin rakennetta ja liiketoimintaa siten, että reservin käyttöön vaikuttavat operatiiviset esteet voidaan minimoida.⁴⁴

Normi

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(3) Muusta kuin toisessa ETA-valtiossa toimiluvan saaneen ulkomaisen luottolaitoksen sivuliikkeellä on oltava Suomessa jatkuvasti varoja vähintään viisi miljoonaa euroa sivuliikkeen toimintaa varten.⁴⁵

Sovellettamisohje

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(4) Standardin 5.1 luvun (3) –kohdassa tarkoitetuissa ulkomaisen luottolaitoksen sivuliikkeen maksuvalmiuden hallinnan periaatteissa tulee olla määritelty Suomen liiketoimintoja varten kohdistettu sivuliikkeen taseessa oleva likviditeettireservi, jossa on otettu huomioon myös sivuliikkeen vastuiden jakautuminen eri valuuttoihin.⁴⁶

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(5) Valvottavan on ensisijaisesti sovellettava luvussa 8.3 esitettyä vähintään yhden kuukauden mittaista selviytymisjaksoa määriteltessään likviditeettireservin riittävyyttä stressiskenaarioissa, jotka valvottava on valinnut reservin riittävyyden kriteereiksi.

⁴³ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 14, 17 ja 18 kohta

⁴⁴ CEBS Liquidity Buffer Guideline 6

⁴⁵ LLL 166 m §:n 2 momentti

⁴⁶ LLL 166 m §:n 2 momentti

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(6) Likviditeettireservin tulisi olla tarkoitettu käytettäväksi vain poikkeus- ja kriisitilanteissa. Likviditeettireservin tulisi olla välittömästi valvottavan käytettävissä yllättävien likviditeettivajeiden kattamiseen ilman, että valvottava joutuu merkittävästi sopeuttamaan toimintaansa. Likvidejä varoja tulee voida myydä tai niitä tulee voida käyttää vakuutena rahoituksen hankkimiseksi markkinoilta tai keskuspankista ilman, että varojen käyttö johtaisi liiallisiin tappioihin tai arvonalennuksiin.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(7) Valvottavan tulisi arvioida lyhyen ja pitkän tähtäimen rahoitustarpeensa liiketoiminnan erityispiirteiden ja markkinaolosuhteiden mukaan. Sen lisäksi että valvottava kerää likviditeettireserviä lyhyttä ja keskipitkää (1 viikko ja 1-2 kuukautta) selviytymisjaksoa varten, tulisi sen suunnitellessaan toimintaansa pidemmällä aina yhteen vuoteen ulottuvalla tähtäimellä varautua muilla keinoilla pitkäaikaisiin likviditeettiongelmiin. Näihin keinoihin kuuluvat uusien rahoituslähteiden käyttöönotto, toimintojen sopeuttaminen ja liiketoimintamallin muutokset sekä jatkuvuussuunnitelmien laatiminen.⁴⁷

8.2 Stressitestit

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(8) Likviditeettireservin koon on oltava suhteutettu valvottavan riskinottohalukkuuteen. Reservin riittävyyden arvioinnissa on otettava huomioon kriisin odotettavissa oleva kesto ja vakavuus sekä varojen myynnistä tai vakuudeksi asettamisesta odotettavissa oleva kassavirta.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(9) Valvottavan on likviditeettireservin riittävän koon määrittelemiseksi tehtävä stressitestejä erilaisten valvottavakohtaisten ja markkinoita koskevien riskiskenaarioiden sekä näitä yhdistelevien skenaarioiden pohjalta.⁴⁸

Perustelu

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(10) *Valvottavakohtaisissa* skenaarioissa oletetaan markkinoiden luottamukseen valvottavaa kohtaan merkittävästi heikentyneen, millä on vaikutuksia valvottavan kaikkien rahoituslähteiden saatavuuteen ja käytettävyyteen. Valvottavan luottoluokituksen huomattavaa heikkenemistä voidaan pitää tällaisena tapahtumana.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(11) Skenaarioissa tulee olettaa, että vakuudetonta tukkurahoitusta ei pystytä uusimaan ja että yleisön talletuksia nostetaan jossakin määrin. Vaikutukset vakuudelliseen rahoitukseen voidaan olettaa vähäisemmiksi. Luottoluokituksen merkittävä heikentyminen voi myös laukaista lisävakuusvaateita, millä on vaikutuksia myös vapaasti käytettävissä olevien likvidien varojen määrään.

Perustelu

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(12) *Markkinoita koskevien* skenaarioiden oletukset liittyvät yleisestä talouden kehityksestä aiheutuviin negatiivisiin vaikutuksiin, joita ovat useamman raho-

⁴⁷ CEBS Liquidity Buffer. kohta 36

⁴⁸ CEBS Liquidity Buffer Guideline 2; skenaarioita käsitellään myös luvussa 9.1.

tuslähteen yhtäaikainen sulkeutuminen, yleinen epävarmuus rahoitussektorin toimijoiden vakavaraisuudesta, rahoitusvarojen arvonalentumiset tai niiden arvostukseen liittyvä epävarmuus.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(13) Markkinoita koskevissa skenaarioissa tulisi olettaa, että likvidien varojen arvot laskevat ja että tukkurahoituksen saanti heikkenee, jälleerahoitus vaikeutuu ja saatavana olevan rahoituksen maturiteetti lyhenee. Taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin liittyvien likviditeettitarpeiden oletetaan samalla kasvavan merkittävästi.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(14) Päivänsisäiset likviditeettiriskin muutokset, kuten asiakkaiden selvitystarpeista johtuvat muutokset valvottavan rahoitustilanteessa, on myös otettava huomioon reservin riittävyyden arvioinnissa.

8.3 Likviditeettireservin koostumus

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(15) Stressitilanteet voidaan jakaa niiden keston mukaan lyhyt - ja pitkäaikaisiin häiriötilanteisiin. Lyhyempikestoinen mutta vakava häiriö voi kestää viikosta kahteen viikkoon. Pidempiaikaisen ja pysyvämmän häiriön kesto voi olla kuukaudesta kahteen kuukauteen.⁴⁹

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(16) Likviditeettireservin perustana tulee olla käteisvaroja ja erittäin likvidejä varoja, joilla on katettava lyhyemmän aikavälin (1 viikko) rahoitusvaje. Pidemmän selviytymisjakson (1-2 kuukautta) rahoitusvajeen kattamiseksi reservissä voi olla myös muita likvidejä varoja.⁵⁰

Soveltamisohje

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(17) Valvottavalla tulee olla likviditeettireservin perustana likviditeettiskenaarioissa kuvattujen pahimpien tilanteiden varalle käteisvaroja sekä varoja, jotka ovat keskuspankkivakuuskelpoisia ja erittäin likvidejä markkinoilla. Likviditeettireservin perustaan luettavia erittäin likvidejä varoja ovat esimerkiksi vähäriskiset, korkean luottoluokituksen valtion joukkovelkakirjalainat ja vakuudelliset joukkovelkakirjalainat (covered bonds), jotka ovat likvidejä markkinoilla.⁵¹

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(18) Likviditeettireserviin luettavina käteisvaroina ei pidetä käteistä, joka on sidottu normaaliin liiketoimintaan kuten käteinen raha pankkiautomaateissa. Vaadittaessa maksettavia interbank-talletuksia tulee käsitellä skenaarioiden perustana olevien oletusten mukaisesti.

⁴⁹ CEBS Liquidity Buffer Guideline 3

⁵⁰ CEBS Liquidity Buffer Guideline 4

⁵¹ CEBS Liquidity Buffer Guideline 4

Soveltamisohje

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(19) Pitempikestoisia likviditeettiongelmia varten likviditeettireserviin voidaan lukea laajempi joukko varoja, joiden osalta valvottava pystyy esittämään, että ne ovat likvidejä myös poikkeuksellisissa markkinaolosuhteissa. Varojen kelpoisuutta keskuspankkivakuudeksi ei pelkästään voida pitää osoituksena niiden likvidiydestä. Liikkeeseenlaskijakohtaiset tekijät (liikkeeseenlaskijan luottoluokitus, valvottavan suhteellinen merkittävyys ja aktiivinen toiminta kyseisillä markkinoilla), emissiokohtaiset tekijät (emission maturiteetti ja koko), institutionaaliset tekijät (markkinatakaajien olemassaolo, kaupankäynti syvillä ja toimivilla markkinoilla ja sijoittajakunnan hajautuneisuus) voivat olla tärkeitä määriteltäessä varallisuuserän likvidiyttä normaalissa ja poikkeustilanteessa. Likviditeettireserviin luettavien varojen markkinakelpoisuuteen vaikuttaa myös, kuinka helposti niiden ominaisuudet ja riskipitoisuus on selvitettävissä ja kuinka vaivattomasti ja varmuudella ne voidaan arvostaa.

Soveltamisohje

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(20) Lyhytkestoisen häiriötilanteen varalle valvottava voi lukea likviditeettireserviin kaikki keskuspankissa olevat varat mukaan lukien vähimmäisvarantovarantovaatimuksen puitteissa pidettävät varat. Yli kuukauden aikavälillä vain vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävät käteiset varat keskuspankissa voidaan lukea mukaan likviditeettireserviin.

Soveltamisohje

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(21) Valvottavan tulee pyrkiä olemaan säännöllisesti läsnä markkinoilla, joilla likviditeettireserviin luettavilla varoilla käydään kauppaa. Rahoituslähteiden käyttöön (esimerkiksi repo-rahoitus tai saamisten arvopaperistaminen) liittyvien prosessien ja sopimusten sekä tietojärjestelmien tulee olla käyttövalmiina ja testattu, jotta rahoituslähteiden käytettävyyttä voitaisiin varmistaa.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(22) Valvottavan, jolla on merkittävää toimintaa eri valuutoissa, tulee pitää likviditeettireserviä vastaavissa valuutoissa.⁵²

8.4 Vakuuksien hallinta

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(23) Valvottavan on kriisitilanteita varten seurattava säännöllisesti vakuutena käytettävien omaisuuserien määrää. Vapaana olevien vakuuksien määrää tulisi seurata eri konserniin kuuluvien yksiköiden ja niiden maiden osalta, joissa valvottava toimii. Valvottavan on erityisesti seurattava, kuinka paljon vakuudesta on vapaasti käytettävissä ilman rasitteita sekä mikä osa vakuudesta on käyttökelpoista keskuspankkirahoituksessa.⁵³

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(24) Valvottavalla on oltava ylimmän johdon hyväksymä ohjeistus vakuudeksi tarvittavien omaisuuserien määrittelymiseksi eri aikahorisonteilla. Vapaana olevien vakuuksien määrää tulisi seurata konserniin kuuluvien yksiköiden ja

⁵² CEBS Liquidity Buffer Guideline 6

⁵³ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 16 kohta

eri valuuttojen osalta sekä miten vakuuksia käytetään päivänsisäisesti ja pittemällä aikavälillä.⁵⁴

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(25) Valvottavan on arvioitava juridiset ja operatiiviset esteet varojen käyttämiselle vakuudeksi keskuspankkirahoituksessa sekä muilta merkittäviltä rahoituslähteiltä saatavassa rahoituksessa. Valvottavan tulisi pyrkiä monipuolistaamaan käytettäviä vakuuksia ottaen huomioon muun muassa vaikutukset rahoituksen keskittymisestä ja hintojen vaihteluista.

⁵⁴ CEBS Advice suositus 9

9

VARAUTUMISTOIMENPITEET

9.1 Tulevaisuuden skenaariot

9.1.1 Stressitestausta

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(1) Valvottavan on suoritettava säännöllisesti stressitestejä erilaisten valvottavakohtaisten ja markkinoita koskevien riskiskenaarioiden sekä näitä yhdistelevien skenaarioiden pohjalta.⁵⁵

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(2) Stressitestausta avulla valvottavan on pyrittävä havaitsemaan mahdolliset likviditeettiasemaan kohdistuvat rasitteet, tarkistamaan riskienhallintaa koskevaa ohjeistustaan sekä varmistamaan hyväksytyn riskinottotason mukaisuus riskitilanteessa ja kehittämään likviditeettiriskin jatkuvuussuunnitelmia.⁵⁶

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(3) Stressitestien avulla valvottavan on selvitettävä erilaisten riskiskenaarioiden vaikutusta likviditeettitilanteeseen sekä konsernitasolla että yksittäisissä liiketoimintayksiköissä ja liiketoiminta-alueilla. Valvottavan on myös harkittava erillisten stressitestien tarpeellisuutta liiketoimintayksiköissä kuten tytäryhtiöissä ja sivuliikkeissä. Testeissä on otettava huomioon skenaariot eri aikajänteillä mukaan lukien päivänsisäiset tapahtumat.

Soveltamisohje

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(4) Testausten laajuus ja tiheys voidaan mitoittaa valvottavan koon ja likviditeettiriskin suhteen. Valvottavalla on oltava valmiudet lisätä stressitestausten lukumäärää poikkeustilanteissa.

9.1.2 Skenaariot ja oletukset

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(5) Merkittävien rahoitus- ja markkinalikviditeettiriskien huomioimiseksi skenaarioiden on kuvastettava valvottavan toiminnan luonnetta ja sen haavoittu-

⁵⁵ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 19 kohta; CEBS Advice suositus 15

⁵⁶ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 21 kohta

vuuksia. Eri toimintoihin, tuotteisiin ja rahoituksen lähteisiin liittyvien riskien tulee sisältyä skenaarioihin. Arvopaperistamiseen sekä taseen ulkopuolisiin eriin ja vastuusitoumuksiin liittyvät riskit on huomioitava skenaarioissa.⁵⁷

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(6) Markkinalikviditeetin heikkenemisen ja valvottavan rahoitustilanteen välinen yhteys on otettava huomioon skenaarioiden laadinnassa erityisesti niissä valvottavissa, jotka ovat riippuvaisia tietyistä rahoituksen lähteistä.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(7) Testeissä on otettava huomioon varojen selvitystoimintaan sekä rajojen yli tapahtuviin siirtoihin liittyvät aikaviiveet sekä mahdollisista järjestelmähäiriöistä johtuvat viiveet siirrettäessä varoja konserniin kuuluvien yksiköiden välillä.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(8) Testauksessa on huomioitava oletukset muiden markkinoilla toimivien yhteisöjen ja valvottavan omien toimenpiteiden mahdollisesti kriisiä syventävistä vaikutuksesta.

Soveltamisesimerkki

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(9) Skenaarioita voidaan kehittää esimerkiksi seuraavien muuttujien varaan:

- inter-bank -markkinoiden häiriöt
- merkittävän toimijan poistuminen markkinoilta
- tukkumarkkinarahoituksen saatavuuden heikkeneminen
- tukkumarkkinarahoituksen hinnan kohoaminen
- keskuspankkirahoituksen saatavuus
- valvottavan rahoituksen kannalta keskeisen valuutan arvon heikkeneminen ja valuuttamääräisen rahoituksen saatavuus
- valvottavan luottoluokituksen heikkeneminen
- äkillinen luottolimiittien käyttöasteen lisäys
- talletuskannan rakenteen nopea muutos tai talletusten irtisanominen

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(10) Valvottavan on säännöllisesti arvioitava laadittuja skenaarioita sen varmistamiseksi, että ne kuvastavat muutoksia markkinatilanteessa, valvottavan oman toiminnan laajuudessa ja monimuotoisuudessa sekä stressitesteistä saatuja tuloksia.

9.1.3 Testaustulosten käyttö johtamisessa

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(11) Valvottavan toimitusjohtajan ja muun ylimmän johdon on säännöllisesti käsiteltävä stressitestien perustana olevia skenaarioita ja niiden oletuksia sekä tehtyjen testien tuloksia. Valitut skenaariot on dokumentoitava huolellisesti ja niitä on käsiteltävä rinnan testitulosten kanssa.⁵⁸

⁵⁷ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 19 ja 20 kohta; CEBS Advice suositus 14

⁵⁸ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 20 kohta; CEBS Advice suositus 14

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(12) Valvottavan on korjattava keskeisiä strategioitaan, sisäistä ohjeistustaan ja likviditeettiä koskevia limiittejä skenaarioiden pohjalta tehtyjen testausten lopputulosten sitä edellyttäessä.⁵⁹

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(13) Stressitestien tuloksena havaitut haavoittuvuudet ja päätetyt korjaavat toimenpiteet on raportoitava valvottavan hallitukselle.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(14) Valvottavan on otettava huomioon stressitestausten tulokset strategisessa suunnittelussa ja riskienhallinnan menetelmien kehittämisessä sekä sisäisten limiittien asetannassa.

9.2 Jatkuvuussuunnitelma

9.2.1 Suunnitelman rakenne ja vastuiden määrittely

Sitova

Annettu: 1.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(15) Valvottavalla on oltava kirjallinen hallituksen hyväksymä jatkuvuussuunnitelma poikkeuksellisten likviditeettitilanteiden varalle.⁶⁰

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(16) Jatkuvuussuunnitelmaan kuuluvat riittävät menettelytavat ja asianmukaiset täytäntöönpanotoimenpiteet mahdollisista maksuvalmiusvaikeuksista selviämiseksi. Suunnitelmia on testattava säännöllisesti ja päivitettävä vaihtoehtoisten tulevaisuuden skenaarioiden tulosten perusteella.⁶¹

Soveltamisohje

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(17) Jatkuvuussuunnitelmassa on ohjeistettava selkeät menettelytavat, joita noudattaen valvottavan johto voi tehdä oikea-aikaisia ja perusteltuja päätöksiä varalla olevien rahoituslähteiden käyttöönotosta. Valtuudet jatkuvuussuunnitelman mukaisten menettelyjen aloittamisesta sekä eri liiketoiminta-alueiden ja -yksiköiden välisestä yhteydenpidosta poikkeustilanteissa on selkeästi määriteltävä.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(18) Jatkuvuussuunnitelmassa on otettava huomioon likviditeettiriskin jatkuva hallinta sekä skenaarioanalyysien tulokset ja stressitesteissä käytetyt oletukset. Suunnitelmassa on käytettävä useita aikaulottuvuuksia mukaan lukien päivänsisäiset tapahtumat sekä otettava huomioon kunkin rahoituslähteen käytettävyyteen liittyvä aikaviive.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(19) Valvottavan toimitusjohtajan ja toimivan johdon on otettava huomioon eri skenaarioiden mukaan laadittujen stressitestien tulokset varautuessaan jatkuvuussuunnitelman mukaisiin rahoitusvajaisiin. Odotettavissa olevien ra-

⁵⁹ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 21 kohta

⁶⁰ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 22 kohta

⁶¹ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 22 kohta

hoitusvajeiden ollessa suurempia kuin, mitä hyväksytyyn riskinottohalukkuuteen kuuluu, on valvottavan parannettava likviditeettiasemaansa tai korjattava vastaavasti likviditeetin jatkuvuussuunnitelmaa.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(20) Jatkuvuussuunnitelmassa on kuvattava selkeästi varalla olevat joustavasti käyttöön otettavat vaihtoehtoiset rahoituksenlähteet, joilla valvottavan likviditeettiasema voidaan turvata. Suunnitelmassa on myös arvioitava eri lähteistä saatavilla olevien rahoituksen määrä.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(21) Jatkuvuussuunnittelussa on otettava huomioon valvottavan toiminnan luonne, laajuus, riskinottohalukkuus sekä valvottavan suhteellinen merkittävyys koko rahoitusjärjestelmän kannalta.

9.2.2 Tiedottaminen

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(22) Poikkeustilanteiden varalta valvottavalla on oltava vahvistettu tiedotussuunnitelma, jonka mukaan jaetaan oikea-aikaisesti selkeää ja ajantasaista tietoa valvottavan sisällä sekä ulkoisille sidosryhmille.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(23) Suunnitelmassa on otettava huomioon, miten valvottava tiedottaa Finanssivalvonnalle likviditeettitilanteesta rahoituskriisin yhteydessä. Lisäksi tietoa tulisi antaa ulkopuolisille tahoille, joiden toiminnalla voi olla merkittävä vaikutus valvottavan likviditeettitilanteen kannalta.

9.2.3 Suunnitelman laadinta

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(24) Jatkuvuussuunnitelman laadinnassa on valvottavan otettava huomioon ainakin seuraavat seikat:⁶²

- poikkeuksellisen markkinatilanteen vaikutus valvottavan mahdollisuuksiin myydä tai arvopaperistaa saataviaan
- saatavamarkkinoilla vallitsevan tilanteen vaikutus rahoituksen saatavuuteen
- varasuunnitelman käyttöönoton kerrannais- ja mainevaikutukset
- lainsäädännöstä, viranomais määräyksistä ja operatiivisista syistä johtuvat rajoitetut mahdollisuudet siirtää likviditeettiä konserniin kuuluvien yksiköiden ja liiketoimintojen välillä sekä maan rajojen yli.

Soveltamisohje

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(25) Keskuspankkirahoituksen sisältyessä jatkuvuussuunnitelmaan on otettava huomioon keskuspankkirahoituksen eri muodot, vaadittavat vakuudet, operatiiviset menettelyt rahoituksen hankkimiseksi sekä keskuspankkirahoituksen käyttöön mahdollisesti liittyvät maineriskit.

⁶² CEBS Advice suositus 8

Soveltamisohje

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(26) Valvottavan on yksilöitävä päivittäisistä toiminnoista kriittisinä pidettävät maksut sekä järjestettävä veloitteensa niiden kiireellisyyden mukaan. Myös valvottavan asiakkaiden transaktioihin sekä maksujenvälitys- ja selvitystointintaan liittyvät päivänsisäiset veloitteet on otettava huomioon jatkuvuussuunnittelussa. Suunnitelmassa on otettava huomioon samanaikaisesti tapahtuvat katkokset eri maksujenvälitys- ja selvitysjärjestelmissä.

Soveltamisohje

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(27) Valvottavan on huolehdittava siitä, että valvottavan palveluksessa olevat asianosaiset henkilöt ovat perillä menettelytavoista siirrettäessä varoja yksiköiden ja liiketoimintojen välillä sekä tällaisia siirtoja mahdollisesti koskevista rajoituksista.

9.2.4 Suunnitelman testaus ja ylläpito

Sitova

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(28) Valvottavan on arvioitava ja testattava säännöllisesti jatkuvuussuunnitelmia niiden tehokkuuden ja toiminnallisuuden varmistamiseksi.⁶³

Soveltamisohje

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(29) Suunnitelman testauksessa on varmistettava ainakin seuraavat seikat:

- tehtävät ja vastuusuhteet ovat tarkoituksenmukaiset ja selkeät
- yhteystiedot ovat ajan tasalla
- käteinen ja vakuudet ovat siirrettävissä rajojen yli ja yksiköiden välillä
- tarvittavat juridiset dokumentit ja toimintaan liittyvä muu dokumentaatio ovat valmiina suunnitelman nopeata toimeenpanoa varten.

Soveltamisohje

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(30) Valvottavan toimitusjohtajan ja muun ylimmän johdon on käytävä läpi kunkin testauksen tulokset ja varmistettava, että tarvittaviin korjaaviin toimenpiteisiin on ryhdytty. Toimitusjohtajan ja muun ylimmän johdon on myös arvioitava ja pidettävä ajan tasalla suunnitelma sekä alistettava se hallituksen hyväksyttäväksi ainakin kerran vuodessa tai useammin markkinaolosuhteiden sitä edellyttäessä.

Soveltamisohje

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(31) Valvottavan on varmistettava, että likviditeetin varalle laadittu jatkuvuussuunnitelma on yhtenäinen valvottavan liiketoimintaa varten laadittujen muiden jatkuvuussuunnitelmien kanssa ja että se on toteuttamiskelpoinen niiden käyttöönoton yhteydessä. Likviditeettiin ja liiketoimintaan liittyviä jatkuvuussuunnitelmia hallitsevien toimintojen välille on varmistettava riittävä koordinaatio.

Soveltamisohje

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(32) Jatkuvuussuunnitelman tulisi olla likviditeettiriskin hallinnassa mukana olevien henkilöiden saatavilla helposti myös työajan ulkopuolella. Kriisitilanteiden varalta jatkuvuussuunnitelmaa tulisi ylläpitää valvottavan pääkonttorissa pidettävän dokumenttivaraston lisäksi eri toimintayksiköissä.

⁶³ Direktiivin 2006/48/EY V liitteen 21 ja 22 kohta; CEBS Advice suositus 15

10

TIETOJEN JULKISTAMINEN

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(1) Valvottavan on julkistettava tilinpäätöksen liitetiedoissa tai toimintakertomuksessa tietoja, joiden pohjalta markkinoilla toimijat pystyvät arvioimaan luotettavasti valvottavan likviditeettiriskin hallinnan järjestelmää ja likviditeettiasemaa.⁶⁴

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(2) Valvottavan on julkistettava, miten likviditeettiriskin hallinta on organisoitu sekä miten eri hallintoelinten, liiketoimintayksiköiden ja toimintojen tehtävät ja vastuut on järjestetty.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(3) Julkistettavaan tietoon on sisällytettävä selvitys siitä, missä määrin likviditeettiriskin hallinta on keskitetty tai hajautettu valvottavan organisaatiossa. Keskittämisestä on tehtävä selvitys erityisesti varainhankinnan, limiittien asettamisen sekä ryhmän sisäisen luototuksen suhteen.

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(4) Valvottavan tulisi säännöllisesti julkistaa kvantitatiivista tietoa likviditeettiasemastaan. Julkistettava tieto voi sisältää esimerkiksi seuraavat osatekijät:

- likviditeettireservin koko ja koostumus
- sisäisten valvontarajojen arvot ja niille asetetut hälytysrajat
- tase-erien ja taseen ulkopuolisten erien jakautuminen eri maturiteettiluokkiin sekä niihin liittyvät epätasapainot

Suositus

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(5) Valvottavan tulisi julkistaa laadullista kuvausta esimerkiksi seuraavista likviditeettiriskin hallintaan vaikuttavista tekijöistä:

- varainhankinnan lähteiden hajauttaminen ja muut riskin vähentämiskeinot
- likviditeettiposition ja –riskin mittaamisessa käytetyt välineet
- markkinalikviditeettitilanteen huomioon ottaminen

⁶⁴ CEBS Advice suositus 18

- stressitestausta ja käytetyt skenaariot
- likviditeettiin liittyvä jatkuvuussuunnitelma
- likviditeettireserviin liittyvä strategia
- ryhmän sisäisiin likviditeetin siirtoihin vaikuttavat viranomaisrajoitteet
- kuvaus sisäisestä likviditeettiraportoinnista

11

RAPORTOINTI FINANSSIVALVONNALLE

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(1) Likviditeettiriskien hallinnan ja valvonnan järjestämiseen ei liity erillistä raportointivelvoitetta Finanssivalvonnalle.

Annettu: 9.12.2010
Voimaan: 31.12.2010

(2) Likviditeettiriskin ilmoittamisesta säädetään raportointistandardissa RA4.7 Rahoitusriskin ilmoittaminen.

12 LISÄTIEDOT

Standardista vastaavan henkilön yhteystiedot ovat Rahoitustarkastuksen Internet-sivuston [Standardien vastuuhenkilöt](#) -luettelossa. Lisätietoja antaa myös:

- VV: Markkina- ja operatiiviset riskit, puh. 010 831 5208